

VI STÅR OCH STAMPAR!

Havsbaserad fiskodling på Åland

STORT BEHOV AV INHEMSK FISK

Finländarna äter för lite fisk, dessutom mest norsk lax!

Finska staten, landskapsregeringen + lagtinget har uttryckt stöd för fiskodlingsnäringen

REGERINGSPROGRAMMET

“TILLSAMMANS FÖR ÅLAND”

“Odlad fisk är ett hälsosamt livsmedel och en viktig exportprodukt. Näringen skapar arbetsplatser och bidrar till en livskraftig skärgård. Landskapsregeringen vill bidra till att näringen kan utvecklas till en framgångsrik socialt och miljömässigt hållbar bransch. Landskapsregeringen kommer att prioritera arbetet med att nå ett gränsöverskridande samarbete med syfte att samordna regelverken för samtliga Östersjöländer. Forskning, utbildning, produktutveckling och ny teknik, särskilt med fokus på att minska fiskodlingens miljöpåverkan, understöds. Ett innovations- och utvecklingsprogram för den åländska fiskodlingen tas fram i dialog med näringen. Programmet siktar helhetsmässigt på hållbara lösningar och lokaliserar de bästa platserna för nya odlingar både ur ett miljömässigt och ekonomiskt perspektiv. Landskapsregeringen avser att utarbeta en strategi så att näringen stimuleras att utveckla, effektivera och förfina sin teknik”.

LAGTINGETS BESLUT OM GRUNDBUDGETEN 2021

Lagtinget beslöt att anta de formuleringar om fiskodling som står i betänkandet av finans och näringsutskottet

“Utskottet ser fiskodlingen som en potential till tillväxt för Åland. Fiskodlingen bidrar till livsmedelsförsörjningen samt erbjuder arbetsplatser och exportintäkter. En volymökning vore till fördel för Ålands ansträngda ekonomi. Även inom fiskodlingen finns behov av att utveckla kommersiellt gångbara metoder för att möjliggöra utökad fiskodling med beaktande av vattenmiljöns villkor. Det behövs utveckling och pilotförsök gällande kompensationsåtgärder och miljöförbättrande åtgärder med hjälp av positiva incitament för näringslivet. Utskottet ser fram emot landskapsregeringens analys av möjliga inriktningar för en framtida hållbar fiskodlingspolitik i samband med det aviserade förslaget till tilläggsbudget i mars”.

ÄNDÅ HAR DEN ÅLÄNDSKA FISKODLINGEN EN SVÅR SITS

Samtidigt som mycket mer inhemsk fisk borde finnas på matborden är det svårt att producera tillräckligt mycket av den. Åland är Finlands viktigaste fiskodlingsregion, men här tillåter rådande lagstiftning inte någon utökning överhuvudtaget.

Total årsproduktion ca 4 500 ton fisk = 50% av hela Finlands produktion

SUMMERING: NULÄGET ÄR LÅST

STORT BEHOV AV INHEMSK FISK

Både landskapsregeringen och lagtinget har uttryckt stöd för att fiskodlingsnäringen ska ges möjligheter att utvecklas till en framgångsrik socialt och miljömässigt hållbar bransch.

ÄNDÅ HAR DEN INHEMSKA FISKODLINGEN EN SVÅR SITS

Åland är Finlands viktigaste fiskodlingsregion, men här tillåter rådande lagstiftning inte någon utökning överhuvudtaget.

VI BEHÖVER KOMMA UR DET LÅSTA LÄGET

Att stå och stampa på samma ställe är ingen lösning. Vi måste våga hitta bättre lösningar än att avveckla värdefull matproduktion.

1. SÅ HÄR UPPSTÅR DET LÅSTA LÄGET

ARGUMENT

- Fiskodling är en betydande bransch med tanke på Ålands ekonomi och människors välmående, och den behöver fler odlingstillstånd

MOTARGUMENT

- DET GÅR INTE då EUs vattendirektiv tolkas som ett hinder för att bevilja miljötillstånd för fiskodling

1. SÅ HÄR UPPSTÅR DET LÅSTA LÄGET

Skatteintäkter till åländsk offentlig sektor: 3 320 000 € (år 2019)

Anställda inom fiskodling: ~100 pers (194 i hela fiskerisektorn)

Weserdomen: Medlemsstaterna har en skyldighet att inte bevilja tillstånd

- till verksamheter som riskerar att orsaka försämring av vattenstatus, eller
- när uppnåendet av god ekologisk status och god kemisk status äventyras.

2. SÅ HÄR UPPSTÅR DET LÅSTA LÄGET

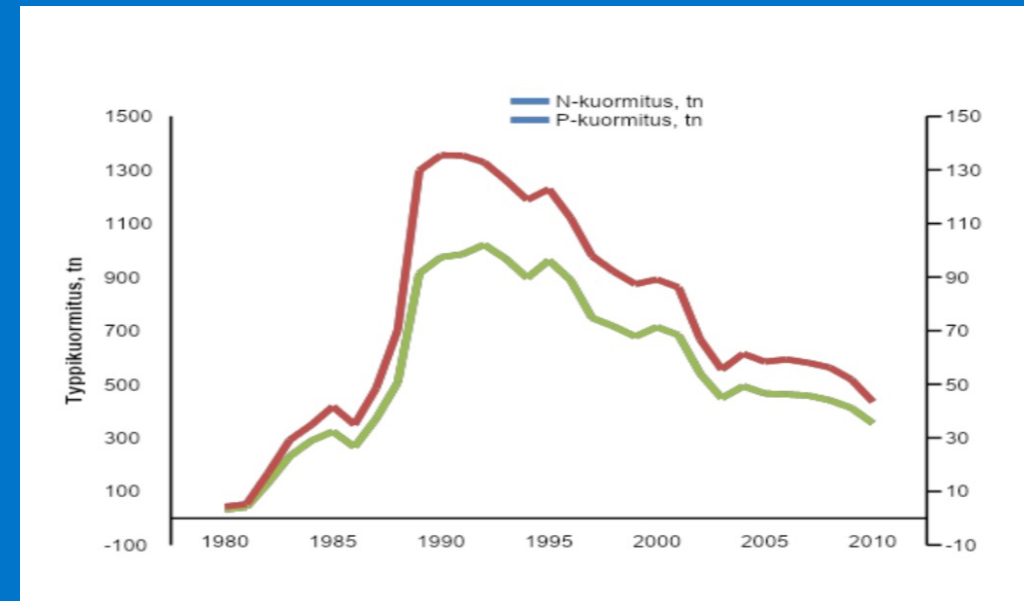
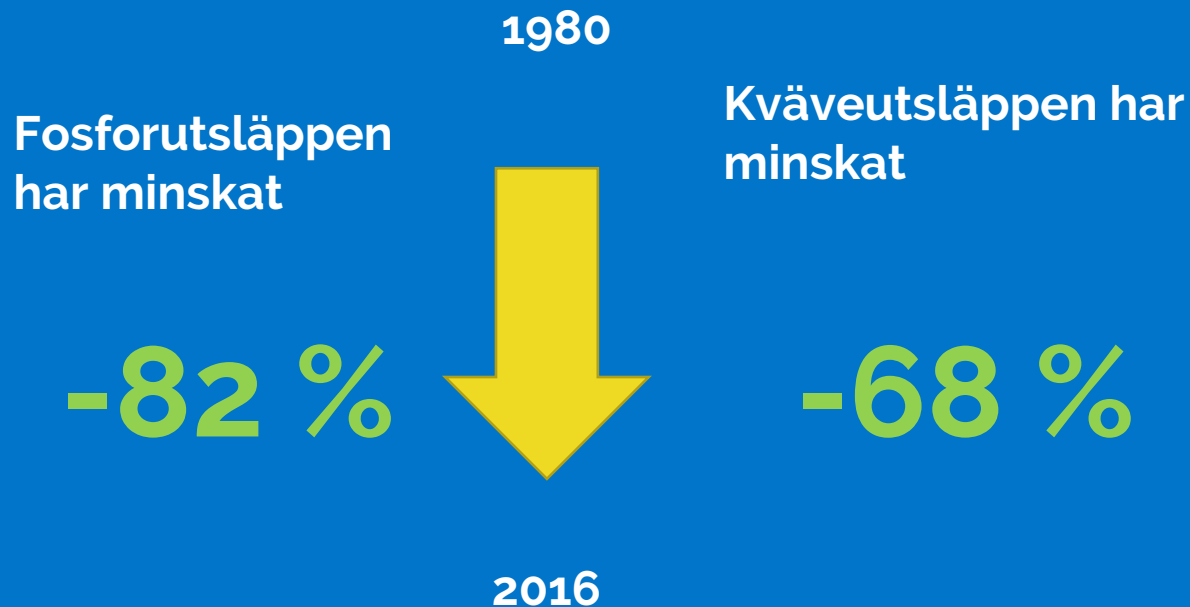
ARGUMENT

- Jämfört med andra utsläppskällor är den övergödning som fiskodlingen orsakar i Östersjön obetydligt liten. Det är orättvist att endast fästa sig vid den övergödning som orsakas av fiskodling

MOTARGUMENT

- ENDAST FISKODLINGEN KAN ÅTGÄRDAS eftersom den är en av de få verksamheter som förutsätter miljötillstånd på Åland

2. SÅ HÄR UPPSTÅR DET LÅSTA LÄGET

Fiskodlingens andel av Finlands totala belastning på Östersjön 2015

3. SÅ HÄR UPPSTÅR DET LÅSTA LÄGET

ARGUMENT

- Fiskodlarna vill bidra till ett friskare Östersjön genom lokaliseringsstyrning, kretsloppsanpassning och ekosystemtjänster

MOTARGUMENT

- MER FORSKNING BEHÖVS och ekosystemtjänster är för komplexa för att godkännas som kompensationsåtgärd

OPTIMAL LOKALISERING

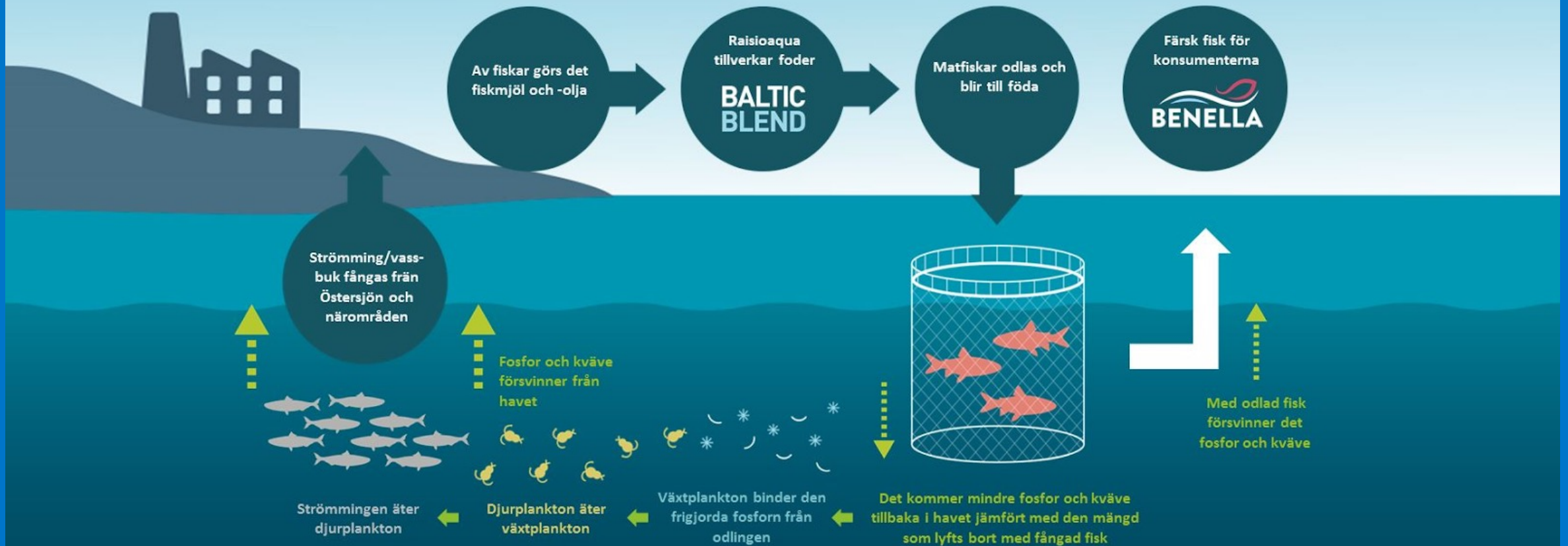
ODLINGSKASSAR INOMSKÄRS

ODLINGSKASSAR UTOMSKÄRS

KRETSLOPPSFODER

Östersjöns tillstånd förbättras
en Benella Fisk i taget

REDUKTIONSFISKE

Kväve och fosfor som finns bundet i fisken tas upp ur havet för att kompensera för belastning av fiskodlingen

Inkomst och sysselsättning för en småskalig fiskare
Inkomst och sysselsättning för fiskodlingsnäringen

Trycket på de kommersiella arterna (som ofta är toppredatorer) avtar
Fisken kan användas som råvara i Östersjö-kretslopps-foder
Trycket på djurplankton som föda avtar, vilket leder till mer djurplankton
som äter växtplankton som skapar övergödning

SUMMERING: SÅ HÄR UPPSTÅR DET LÅSTA LAGET

ARGUMENT

- Fiskodling är en betydande bransch med tanke på Ålands ekonomi och människors välmående, och den behöver fler odlingstillstånd
- Jämfört med andra utsläppskällor är den övergödning som fiskodlingen orsakar i Östersjön obetydligt liten. Det är orättvist att endast fästa sig vid den övergödning som orsakas av fiskodling
- Fiskodlarna vill bidra till ett friskare Östersjön genom lokaliseringstyrning, kretsloppsanpassning och ekosystemtjänster

MOTARGUMENT

- DET GÅR INTE då EUs vattendirektiv tolkas som ett hinder för att bevilja miljötillstånd för fiskodling
- ENDAST FISKODLINGEN KAN ÅTGÄRDAS eftersom den är en av de få verksamheter som förutsätter miljötillstånd på Åland
- MER FORSKNING BEHÖVS och ekosystemtjänster är för komplexa för att godkännas som kompensationsåtgärd

SÅ HÄR KOMMER VI FRAMÅT

1

ANGREPPSSÄTTET SKA
VARA ATT MÖJLIGGÖRA –
"DET GÅR INTE" DUGER INTE
SOM SVAR

2

INFALLSVINKELN SKA VARA
BRED –
"ENDAST FISKODLINGEN
KAN ÅTGÄRDAS" DUGER
INTE SOM SVAR

3

DET SOM BEHÖVS ÄR ATT
SÄTTA I GÅNG OCH
UTVECKLA –
"DET BEHÖVS MER
FORSKNING" DUGER INTE
SOM SVAR

DET FINNS REDAN EN LÖSNING!

SÄTT I GÅNG GENAST MED PILOTPROJEKTER OCH FÖRSÖK

I gällande lagstiftning finns redan möjligheten att söka ett så kallat förbättringsoverskott, där $\frac{2}{3}$ av miljöförbättringen kommer verksamhetsutövaren tillgodo som utökat odlingstillstånd.

För att äntligen komma framåt i denna sak behövs det ett pilotförsök med en miljöförbättringsfond, där ett deltagande innebär både en miljöförbättring och en möjlighet för utökat miljöstillstånd.

MED STÖRRE VERKNINGAR I SIKTE

I framtiden skulle miljöförbättringsfonden kunna utvidgas till att omfatta ett större område och inkludera också andra branscher än fiskodling samt offentlig sektor. Det skulle ge en mer rättvis ansvarsfördelning.

Därmed skulle Östersjöområdets olika kommersiella och offentliga aktörer ges positiv möjlighet till näringsneutralitet.

MILJÖFÖRBÄTTRINGSFONDEN

I framtiden kunde miljöförbättringsfonden kanske också kunna fungera som ett instrument för hållbarhetsplacering. Den kunde byggas ut till en sorts tillämpning av EIB-modellen (*environmental impact bond*), som under de senaste åren har utvecklats inom hållbarhetsplaceringsfältet.

ÅLANDS
FISKODLARFÖRENING

ÅLÄNSKT ODLAD FISK, ALLTID BRA!

www.freshfish.ax

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska
havs- och fiskerifonden

